

Zaktualizowane rekomendacje i instrukcje dla domów pomocy społecznej dotyczące postępowania związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2

Wszystkie instrukcje, rekomendacje i polecenia wydane poprzez wojewodów organom prowadzącym domy pomocy społecznej dotyczą wszystkich osób w nich przebywających a więc: osób starszych, dzieci, niepełnosprawnych i chorych wymagających całodobowej opieki.

1. W zakresie opuszczania domów pomocy społecznej poza teren budynku (np. urlopowanie) przez mieszkańców i odwiedzin osób z zewnątrz

Zaleca się:

- 1) umożliwienie wstępu na teren domu pomocy społecznej wyłącznie osobom niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania domu, nie wykazującym objawów infekcji dróg oddechowych, w tym w szczególności kaszlu i gorączki;
- 2) ograniczenie aktywności mieszkańców poza terenem placówki i informowanie ich o ryzyku, jakie niesie ze sobą nieprzestrzeganie zasad higieny i wskazówek Głównego Inspektora Sanitarnego w powyższym zakresie;
- 3) mierzenie temperatury ciała pracownikom, wolontariuszom domu pomocy społecznej i innym osobom z zewnątrz, przy wejściu do budynku;
- 4) edukowanie personelu w zakresie zachowań i sytuacji ryzykownych, jako elementu profilaktyki i budowania odpowiedzialności za innych, zwiększanie wśród personelu i wolontariuszy świadomości dotyczącej postępowania w trakcie epidemii, przede wszystkim w zakresie regularnego mycia i dezynfekcji rąk, a także promowanie właściwej etykiety postępowania prewencyjnego;
- 5) ograniczenie do minimum pracy personelu dps pracującego równocześnie w podmiotach leczniczych;
- 6) zapewnienie mieszkańcom domów pomocy społecznej kontaktu z rodzinami i siecią wsparcia poza placówką z wykorzystaniem urządzeń komunikacyjnych.

2. W zakresie funkcjonowania Domów Pomocy Społecznej

Zaleca się:

- 1) organizowanie życia zbiorowego osób przebywających w domach w sposób minimalizujący ryzyko zakażenia, m.in. poprzez unikanie nieskoordynowanych kontaktów w większych grupach oraz organizację spotkań w stałych i małych grupach;
- 2) zapewnienie pomocy psychologicznej osobom potrzebującym wsparcia;
- 3) zapewnienie właściwej opieki mieszkańcom domów pomocy społecznej, w tym przede wszystkim w wykonaniu zabiegów higienicznych;
- 4) zapewnienie ciągłości usług na poziomie obowiązującego standardu z uwzględnieniem zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego, czyli:
 - a) promowanie i wspieranie wśród mieszkańców higieny rąk i dróg oddechowych zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi poniżej, a także właściwej etykiety postępowania prewencyjnego przez mieszkańców i pracowników;
 - b) uwrażliwienie pracowników na konieczność stosowania środków ochrony osobistej (np. rękawiczek) oraz mycia rąk (zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi poniżej), w tym przed i po kontakcie z mieszkańcami, po kontakcie z zanieczyszczonymi powierzchniami lub sprzętem oraz po usunięciu środków ochrony osobistej;
 - c) zapewnienie środków dezynfekcji na bazie alkoholu (o min. 60% zawartości alkoholu) oraz w miarę możliwości dostępności mydła i bieżącej czystej wody w każdym pomieszczeniu wspólnego użytku oraz w każdym pokoju mieszkalnym;
 - d) zachęcanie do częstego mycia rąk przy użyciu mydła i wody;
 - e) używanie przez pracowników domów pomocy społecznej osłony ust i nosa (np. maseczek ochronnych) i jednorazowych rękawiczek;
- 5) monitorowanie stanu zdrowia osób, które nie zostały zdiagnozowane jako osoby zakażone i w sytuacji niepokojących objawów mogących wskazywać na infekcję dróg oddechowych, niezwłoczny kontakt z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej;
- 6) zapewnienie ciągłości zaopatrzenia domów pomocy społecznej w żywność, środki czystości, środki ochrony osobistej (maski ochronne, rękawice, środki dezynfekcyjne, żele/chusteczki dezynfekcyjne, fartuchy ochronne, pościel jednorazową);
- 7) zastosowanie następujących zaleceń w zakresie wyżywienia dla mieszkańców:

- a) wyłączenie źródełek i fontann wody pitnej, zapewnienie korzystania z innych dystrybutorów (zalecenia higieniczne w przypadku innych dystrybutorów wody zostały wskazane na stronie internetowej GIS);
- b) przy organizacji żywienia, obok warunków higienicznych z zakresu bezpieczeństwa żywności, dodatkowo wprowadzenie zasad szczególnej ostrożności dotyczących zabezpieczenia epidemiologicznego pracowników, odległość stanowisk pracy, środki ochrony osobistej, płyny dezynfekujące do czyszczenia powierzchni i sprzętów. Szczególną uwagę należy zwrócić na utrzymanie wysokiej higieny, mycia i dezynfekcji stanowisk pracy, opakowań produktów, sprzętu kuchennego, naczyń stołowych oraz sztućców;
- c) korzystanie z posiłków musi być bezpieczne, w miejscach do tego przeznaczonych. Tam gdzie to ma zastosowanie - rekomenduje się zmianowe wydawanie posiłków, czyszczenie blatów stołów i poręczy krzeseł po każdej grupie;
- d) usunięcie dodatków (np. cukier, jednorazowe sztućce, wazoniki, serwetniki) z obszaru sali jadalnej;
- e) wyłączenie z użycia przestrzeni samoobsługowych, w tym barów sałatkowych, bufetów oraz dozowników do samodzielnego nalewania napojów;
- f) w przypadku gdy posiłki dostarcza zewnętrzny catering zalecane jest zapewnienie przez firmy cateringowe pojemników i sztućców jednorazowych. Jeżeli jednakże posiłki dostarczane przez firmę cateringową są przywożone w pojemnikach zbiorczych, rozkładane na miejscu na talerze, i tam zapewnione zostały sztućce i naczynia wielorazowego użytku, to taki sposób podawania posiłków jest właściwy jeżeli w placówce:
 - naczynia i sztućce będą myte w zmywarce z dodatkiem detergentu, w temperaturze min. 60°C (zaleca się zmywarkę z funkcją wyparzania, a jeśli jej nie ma – wyparzanie gorącą wodą po myciu);
 - lub myte w gorącej wodzie z dodatkiem detergentu i wyparzane. Zasady dotyczące mycia zastawy stołowej w placówce są takie same jak opisane powyżej w przypadku przygotowywania (i podawania) posiłku na miejscu.

3. W zakresie kadry domów pomocy społecznej

W przypadku wystąpienia trudności w zapewnieniu ciągłości opieki, zaleca się:

- 1) oddelegowanie personelu spoza zespołu opiekuńczo-terapeutycznego do wspomagania opieki nad mieszkańcami domów pomocy społecznej;
- 2) skierowanie kadry m.in. z placówek których działalność jest zawieszona lub ograniczona, do domów pomocy społecznej, w których występują problemy kadrowe ze sprawowaniem opieki nad mieszkańcami, w celu ich wsparcia;
- 3) włączanie wolontariuszy, do wspomagania DPS w zakresie opieki nad mieszkańcami, zwracając przy tym szczególną uwagę na przestrzeganie przez te osoby zasad, które zminimalizują możliwości wystąpienia bądź rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 na terenie placówki;
- 4) podział kadry na zespoły opiekujące się tymi samymi mieszkańcami, zmiana norm czasu pracy pracowników (wprowadzenie tzw. rotacyjnego czasu pracy), zarówno jako działań profilaktycznych jak i już po wykryciu zakażenia;
- 5) wprowadzenie rozwiązań umożliwiających świadczenie usług w domach pomocy społecznej przez osoby pracujące tylko w danej jednostce, w szczególności z uwzględnieniem informacji uzyskanych w związku z wywiadami z personelem (łączenie etatów np. dom pomocy społecznej/szpital lub dom pomocy społecznej/podstawowa opieka zdrowotna bardzo zwiększa możliwość transmisji wirusa SARS-CoV-2);
- 6) edukowanie personelu w zakresie zachowań i sytuacji ryzykownych, jako elementu profilaktyki i budowania odpowiedzialności za innych.

4. W zakresie postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca lub personelu domu

W sytuacji podejrzenia u osoby przebywającej w placówce wystąpienia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 zaleca się:

- 1) bezzwłocznie odizolować osobę z objawami od innych osób przebywających w placówce w osobnym pomieszczeniu lub miejscu w którym będzie możliwość odosobnienia osoby;
- 2) powiadomić lekarza pierwszego kontaktu celem uzyskania teleporady medycznej, skontaktować się z najbliższym szpitalem zakaźnym lub zadzwonić na infolinię NFZ: 800 190 590;

- 3) w przypadku zalecenia kwarantanny bezzwłocznie odizolować osobę w specjalnie przygotowanym do tego celu pomieszczeniu;
- 4) w przypadku wystąpienia objawów mogących wskazywać na infekcję dróg oddechowych, w tym kaszel, gorączka u osoby z personelu placówki należy odsunąć osobę od pracy;
- 5) w przypadku wystąpienia objawów mogących wskazywać na infekcję dróg oddechowych, w tym kaszel, gorączkę u mieszkańca lub personelu bezzwłoczny kontakt telefoniczny z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej w celu uzyskania porady w sprawie dalszego postępowania.

5. W zakresie postępowania w przypadku zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca lub personelu domu

Zaleca się:

- 1) w przypadku potwierdzonego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u mieszkańca/mieszkańców lub personelu domu pomocy społecznej, których stan nie spełnia przesłanek do hospitalizacji, należy:
 - a) wydzielić pomieszczenie/pomieszczenia, w których osoba/osoby zakażone będą przebywać na czas leczenia;
 - b) o ile to możliwe, utworzyć strefę w wydzielonej części budynku, do którego nie będą mieli dostępu pozostali niezakażeni mieszkańcy placówki i personel bez zabezpieczenia w środki ochrony indywidualnej;
 - c) monitorować stan zdrowia osób pozostających w izolacji z powodu zakażenia wirusem, z zachowaniem szczególnych procedur minimalizujących możliwość rozprzestrzenia się wirusa na osoby zdrowe;
 - d) w przypadku pogorszenia stanu zdrowia zakażonych mieszkańców pozostających w izolacji, należy niezwłocznie skontaktować się z najbliższym oddziałem zakaźnym;
- 2) w przypadku wystąpienia w placówce rozpoznania zachorowania na chorobę zakaźną wirus SARS-CoV-2 u mieszkańca, którego stan wskazuje na konieczność hospitalizacji, należy niezwłocznie podjąć działania w celu objęcia go obowiązkową hospitalizacją;
- 3) monitorować stan zdrowia osób, które nie zostały zdiagnozowane jako osoby zakażone i w sytuacji niepokojących objawów należy niezwłocznie zawiadomić lekarza;

4) obszar, w którym poruszał się i przebywał zakażony pracownik lub mieszkaniec domu pomocy społecznej bezzwłocznie należy poddać gruntownemu sprzątnięciu, zgodnie z funkcjonującymi w podmiocie procedurami oraz zdezynfekować powierzchnie dotykowe (klamki, poręcze, uchwyty itp.) oraz zastosować się do indywidualnych zaleceń wydanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

6. W zakresie postępowania w przypadku przyjmowania nowego mieszkańca domu pomocy społecznej oraz mieszkańca powracającego do dps po urlopowaniu lub pobycie w szpitalu

Zaleca się:

- 1) podejmowanie działań mających na celu poddawanie mieszkańców domów pomocy społecznej powracających np. z urlopowania, ze szpitala, testom laboratoryjnym w kierunku wykrycia obecności wirusa SARS-CoV-2. Rekomenduje się jednocześnie, zastosowanie czasowego (co najmniej 10 dniowego) odosobnienia powracającego mieszkańca od innych, zdrowych mieszkańców – należy jednak zauważyć, że przyjmowanie do domów pomocy społecznej nowych mieszkańców następuje zgodnie z §12a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 1356 z późn.zm), tzn. do odwołania warunkiem przyjęcia jest negatywny wynik testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 z materiału pobranego w terminie nie wcześniejszym niż 6 dni przed wyznaczonym terminem przyjęcia;
- 2) zapewnienie izolacji nowo umieszczanego mieszkańca od innych mieszkańców tego domu na okres co najmniej 10 dni, z uwzględnieniem posiadanej infrastruktury danej jednostki i konkretnego domu pomocy społecznej, w szczególności poprzez pobyt w odizolowanym pomieszczeniu w danym domu, bez możliwości kontaktu z innymi mieszkańcami;
- 3) ograniczenie liczby personelu, który będzie miał bezpośredni kontakt z nowoprzyjętym mieszkańcem, np. poprzez wyznaczenie pracowników do świadczenia usług wobec nowego mieszkańca;
- 4) zachowanie ścisłego reżimu sanitarnego, w tym noszenie środków ochrony osobistej w trakcie pracy w bezpośrednim kontakcie z nowym mieszkańcem, przez personel domu pomocy społecznej i obserwowanie stanu zdrowia zgodnie z zaleceniem lekarza.

Rekomendacje GIS w zakresie wyposażenia w środki ochrony indywidualnej i sprzęt medyczny oraz postępowania z odpadami:

- zapewnienie personelowi mającemu bezpośredni kontakt z osobą/osobami zakażonymi następujących środków ochrony indywidualnej:

1) kombinezon albo nieprzemakalny fartuch z długim rękawem wiązany z tyłu (np. flizelinowy);

2) jednorazowa maska osłaniająca usta i nos z filtrem co najmniej klasy N95/FFP2;

3) gogle lub przyłbica ochronna - jednorazowa lub poddana uprzednio procedurze dekontaminacyjnej;

4) jednorazowe rękawice nitrylowe;

- w zakresie postępowania z odpadami – stosowanie Wytycznych w sprawie postępowania z odpadami wytwarzanymi w czasie występowania zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 i zachorowań na wywoływaną przez niego chorobę COVID-19 (<https://www.gov.pl/web/koronawirus/jak-postepowac-z-odpadami-w-czasie-epidemii-koronawirusa2>);

- zapewnienie oddzielnego sprzętu medycznego (np. termometry, mankiety do pomiaru ciśnienia krwi, pulsoksymetry itp.) dedykowanego jedynie mieszkańcom domu pomocy społecznej z podejrzeniem lub potwierdzeniem COVID-19.

Przydatne instrukcje:

- mycia rąk

<https://gis.gov.pl/zdrowie/zasady-prawidlowego-mycia-rak/>

- dezynfekcji rąk

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-skutecznie-dezynfekowac-rece/>

- prawidłowego zdejmowania maseczki

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-maseczke/>

- prawidłowego zdejmowania rękawiczek

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/koronawirus-jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-rekawice/>